

اگر ما در مقابل آن مجموعه‌ای که فرض بفرمایید با زدوبست‌هایی در زمینه مسائل اقتصادی ویژه‌خواری می‌کنند، خودشان را از امتیازات ویژه برخوردار می‌کنند و یا دچار فساد پولی و مالی و اقتصادی می‌شوند، سهل‌انگاری کنیم، قطعاً کشور ضرر خواهد کرد. (۱۳۹۵/۱/۱)

www.basirat.ir

▼ حرف روز

مصمم تا احقاق حق

دو روز پیش به درخواست ایران و کشورهای اروپایی، کمیسیون مشترک برجام در وین برگزار شد. در این نشست طرف‌های اروپایی نسبت به رویکرد ایران در کاهش تعهدات برجامی خود معترض بودند و ایران نیز به بی‌عملی اروپایی‌ها در قبال خروج آمریکا و تعلل و بی‌ارادگی آنها در انجام تعهدات برجامی و همچنین برخی اقدامات به نیابت از آمریکا، مانند استرداد دستگیر شده‌های ایرانی به واشنگتن و سرقت و توقیف نفت‌کش ایرانی اعتراض داشت. این نشست وفق اظهار نظرات رؤسای کمیسیون مشترک «آقای عراقچی» و «خانم اشמיד» رضایت‌بخش و امیدوارکننده ارزیابی شد و مقرر شد اعضای باقیمانده در برجام جدی‌تر وارد عملیاتی کردن تعهدات برجامی خود شوند.

به نظر می‌رسد، انجام دو مرحله از سیاست‌های گام به گام کاهش تعهدات هسته‌ای ایران تأثیر خوبی داشته و تحلیل محاسباتی غلطی را که معتقد بود ایران در هر شرایطی در برجام خواهد ماند، تصحیح کرده است. جنب‌وجوش و رفت‌وآمدهای دیپلماتیک گواهی بر این ادعاست. برجام برای ایران و اروپا حائز اهمیت است؛ اما یک تفاوت نگاه در این نقطه اشتراکی بین آنها وجود دارد؛ برجام ورای نگاه سیاسی، برای اروپا ارزش هویتی و هنجاری دارد و در طول چند دهه از عمر و شکل‌گیری اروپا می‌توان گفت تنهاترین و موفق‌ترین پرونده آنها در حوزه دیپلماسی خارجی است که حفظ آن برای اتحادیه‌ای که با چالش‌هایی، نظیر ناکارآمدی در حوزه تحقق اهداف تکوین اتحادیه اروپا مواجه است، ارزش و مزیت راهبردی دارد؛ اما ایران برجام را پذیرفت تا تحریم‌های ناجوانمردانه آمریکا و اروپا علیه مردم را لغو کند. آمریکا با خروج عهدشکنانه، تکلیفش در نقض معاهدات روشن است و باید متناسب با رفتار خودش برخورد کرد؛ اما اروپا نیز در قبال ایران ۱۱ تعهد مشخص داشته که در انجام همه آنها تقریباً ناتوان بوده یا اینکه اراده سیاسی کافی برای انجام آن تعهدات نداشته است. طبیعی است برجامی که یک تعهد چندجانبه است، اگر تنها یک طرف به تعهدات خود به صورت کامل عمل کند و دیگران تعهدات خود را محترم نشمارند، قابل تداوم نیست؛ از این رو حرف اصلی ایران در این نشست و هر اجلاس دیگری این است که تصمیم شورای عالی امنیت ملی ایران مبنی بر کاهش تعهدات برجامی تنها در یک صورت قابل توقف است، انجام تعهدات از سوی سایر اعضا و تأمین منافع ایران که با تحریم‌های آمریکا و بی‌عملی اروپا به خطر افتاده است.

▼ گزارش روز

یک پرسش مهم!

رئیس جدید بنیاد مستضعفان در جلسه معارفه خود به صراحت اعلام کرد، یکی از برنامه‌های اصلی وی باز پس‌گیری اموال متعلق به مستضعفان و بهره‌برداری از دارایی‌های مستضعفان به نفع خود آنها خواهد بود؛ قولی که با فاصله‌ای کوتاه در عمل نمود پیدا کرد و روز گذشته خبر رسید، در اولین اقدام ساختمان «دانشکده خبر» متعلق به مستضعفان که سال‌هاست در اختیار خبرگزاری «ایرنا» قرار دارد و بر اساس آنچه رسانه‌ها نوشته‌اند نه حاضر به پرداخت اجاره‌بهاست و نه حاضر است آن را خریداری کند، از سوی مسئولان مربوطه پلمپ شد. موضوعی که «پرویز فتاح» درباره آن این‌گونه توضیح می‌دهد: «عمداً از دانشکده خبر شروع کردیم تا خبرش به گوش همه برسد؛ عزم جدی است. اموال مستضعفان دست هر مقام و منصبی باشد، باید برگردد. مخلص و ارادتمند اهالی رسانه و دانشجویان عزیز هستیم. گفتیم فعلاً ملاحظه و فک پلمپ کنند؛ ولی مهلت تا پایان مرداد خواهد بود. این بار را ملاحظه کردیم ولی بعداً ملاحظه‌ای در کار نیست.»

اما حیرتانگیز این است که به فاصله کوتاهی جریان‌های خاص حمله به پرویز فتاح را آغاز کردند! کانال تلگرامی «امتداد» نزدیک به جریان تندرو اصلاحات در مطلبی با عنوان «فیل هوا کردن فتاح» سعی کرد در تلاشی مضحک این اقدام را با دادگاه یکی از مدیران سابق بنیاد - که هیچ ربطی به دوره جدید ندارد - مرتبط کند و این‌گونه القا کند که فتاح با تابلوی مبارزه با فساد به دنبال به حاشیه بردن مبارزه با فساد است! این کانال همچنین با به کار بردن عبارتی، مانند «لباس شخصی‌های متعلق به این بنیاد» تلاش کرد اقدام قانونی بنیاد مستضعفان را غیر قانونی و نوعی سیاسی‌کاری جا بزند! همچنین کاربران خاص در توئیتر با وارونه‌نویسی در این باره سعی کردند پیگیری اموال مستضعفان را با برچسب‌هایی، مانند تقابل با دانشجویان (!) و تبلیغات انتخاباتی (!) به حاشیه ببرند. پرسش مهم این است که چه رابطه‌ای میان پایمال کردن حقوق مستضعفان و این جریان‌های تندرو وجود دارد؟

▼ اخبار ویژه

ضربه اطلاعاتی که منجر به برکناری شد

در پی کناره‌گیری «دن کوتس» مدیر اطلاعات ملی آمریکا، رسانه‌های این کشور تلاش کردند موضوع را به فشارها درباره پرونده ترامپ و دخالت روسیه در انتخابات مرتبط کنند؛ اما بنا بر اطلاعات دریافتی از یک منبع آگاه در کنگره آمریکا، طرح سؤالات متعدد و ابهامات موجود درباره شکست اطلاعاتی اخیر آمریکا از ایران و ضربه به شبکه جاسوسان سازمان سیا دلیل اصلی این استعفا بوده است. اطلاعات دریافت شده سند محکمی است که نشان می‌دهد مدیر اطلاعات ملی آمریکا که مجبور به استعفا شده، نخستین قربانی این ضربه اطلاعاتی غیر منتظره به دستگاه اطلاعاتی آمریکاست. گفتنی است، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران هفته گذشته تصاویری مستند از کنترل اطلاعاتی این نهاد بر افسران سازمان سیا در کشورهای مختلف را افشا کرد که به گفته تحلیلگران امنیتی در آمریکا «موجب فرو رفتن بخش مهمی از سیا به دوره نقاهت و تحمیل هزینه‌های سنگین به این سازمان» شده است.

◀ گفته شده است، یکی از مهم‌ترین عواملی که تورم طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ کمتر احساس شده، این است که نرخ سود بانکی به میزان ۲۸ درصد بوده است. در آن شرایط طبعاً پول به عنوان سپرده در بانک‌ها قرار داشت و گردش مالی گسترده نبود. با کاهش میزان سود بانکی تا ۱۳ درصد، سپرده‌ها از بانک‌ها خارج و گردش پول در بازار و جامعه بیشتر شد و تورم عریان‌تر و آشکارتر شد.

دو اتفاق مرتبط با مرگ آمانو

برخی رسانه‌ها با اشاره به دو اتفاق، مرگ «یوکیو آمانو» را مشکوک می‌دانند؛ قبل از خروج «دونالد ترامپ» از برجام «نیکی هیلی» در دیداری ۳ ساعته از «یوکیو آمانو» درخواست می‌کند که در گزارش جدید آژانس، پایبند نبودن ایران به مفادی از برجام را تأیید کند؛ چرا که دولت ترامپ به شدت اصرار داشت تا خروج یکجانبه از برجام را به گزارش آژانس مستند کند. اما مدیر کل آژانس با خواسته نماینده آمریکا در سازمان مخالفت می‌کند و در پی آن نیکی هیلی به مقامات دولت ترامپ توصیه می‌کند برای حضور فرد دیگری در رأس معادلات اجرایی آژانس زمینه‌سازی کنند! ولی با توجه به فرایند طولانی مدت انتخاب مدیر کل آژانس، آمریکا ناچار شد بدون اعلام پایبند نبودن ایران به برجام از این توافق خارج شود. جایگاه دیگری که نتانیاهو و ترامپ به بهره‌برداری از آن امید زیادی بسته بودند، اجرای اسناد جعلی تورقوزآباد بود؛ اما باز هم واکنش آمانو کاملاً حرفه‌ای و حقوقی بود و حتی تلاش‌ها برای تطمیع و تهدید یوکیو نیز بی‌نتیجه ماند.

دلایل روزنامه اصلاح طلب برای اشتباه بودن سیاست ارز دولتی

روزنامه «اعتماد» در یادداشتی با عنوان «دلایلی برای اشتباه بودن سیاست ارز دولتی» نوشت: «تثبیت آبی نرخ ارز در یک قیمت مشخص، مشکلات خاص خودش را دارد. از جمله این مشکلات، ایجاد رانتهای گسترده است. اختصاص ارز دولتی ۴۲۰۰ تومانی به همه واردکنندگان و کسانی که دستی در واردات دارند، کار نادرستی بود. این اتفاق باعث شد کل ثبت سفارش‌ها برای واردات کالا در چهار ماه اول سال ۹۷ سه برابر ثبت سفارش‌ها در سال ۹۶ شود؛ لذا مشخص شد که اصل سیاست تثبیت نرخ ارز برای تمام واردکنندگان، از ابتدا نادرست و ادامه آن تا به امروز نیز اشتباه دیگری است... عدم جراحی اقتصاد توسط دولت و تعویق همیشگی اصلاحات اقتصادی به دلایل سیاسی کار غلطی است که دولت باید هر چه زودتر جلوی آن را بگیرد. باید به جایی رسید که قیمت ارز مدیریت شود چرا که در صورت مدیریت نشدن آن، شاهد نوسان‌های به مراتب شدیدتری در قیمت سایر کالاها خواهیم بود.»

تازه‌ترین نتایج نظرسنجی‌ها درباره برجام، اروپا و آمریکا

نتایج جدیدترین نظرسنجی‌ها حکایت از آن دارد که تنفر از آمریکا در افکار عمومی ایران گسترش پیدا کرده و احساس هم‌سوئی با آمریکا کاهش یافته است. همچنین رویکرد منفی به برجام برای اولین بار به بیش از ۵۰ درصد رسیده و بی‌اعتمادی به اروپا بیشتر شده و تلقی مردم این است که اروپا اختیار لازم را ندارد. بیش از ۶۰ درصد مردم در نظرسنجی‌ها تأکید کرده‌اند که ایران نباید به تعهدات خود در برجام عمل کند. ۷۰ درصد نیز دادن هر گونه امتیاز به دشمن را به ضرر کشور می‌دانند. بیشتر پاسخ‌دهندگان به نظرسنجی معتقدند، وضعیت آینده رو به بهبودی خواهد بود؛ البته مردم خواهان برون‌رفت از وضع موجود هستند.

ورود ایران به باشگاه صادرکنندگان بنزین

برای اولین بار ۱۰ هزار تن بنزین با اکتان ۹۱ در رینگ بین‌المللی بورس انرژی با هدف صادرات عرضه می‌شود. مقصد این بنزین افغانستان تعیین شده و حجم آن ۱۰ هزار تن است که روز چهارشنبه در بورس انرژی به خریداران عرضه خواهد شد. این محموله بنزین با اکتان ۹۱ به صورت ارزی و ریالی عرضه خواهد شد و در صورت موفقیت‌آمیز بودن این عرضه از این پس هر هفته این عرضه تکرار خواهد شد و همه متقاضیان ایرانی و خارجی می‌توانند در این عرضه شرکت کنند. گفتنی است، این عرضه نخستین گام برای ورود ایران به باشگاه صادرکنندگان بنزین محسوب می‌شود.

◀ جدیدترین نظرسنجی صورت گرفته در ترکیه حکایت از آن دارد که مردم این کشور رژیم صهیونیستی و آمریکا را بزرگ‌ترین تهدید علیه این کشور و جهان می‌دانند، به گونه‌ای که ۸۱/۳ درصد آمریکا و ۷۰/۸ درصد رژیم صهیونیستی را تهدیدی بزرگ برشمرده‌اند. ۳۹/۴ درصد نیز معتقدند آمریکا غیر قابل اعتماد است. این نظرسنجی همچنین نشان داد، به باور ۴۲/۱ درصد شرکت‌کنندگان، ترکیه باید در زمینه سوریه بی‌طرف باشد و در امور این کشور دخالت نکند.

◀ «هوا چایننگ» سخنگوی وزارت خارجه چین اعلام کرد، در نشست کمیسیون برجام در وین همه طرف‌های توافق هسته‌ای قاطعانه مخالفت خود را با تحمیل تحریم‌های یکجانبه علیه ایران اعلام کردند. وی همچنین اضافه کرد: مایلیم بار دیگر تأکید کنم که اجرای کامل و مؤثر برجام هم از ضروریات قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد است و هم تنها راه عملی و مؤثر برای حل و فصل مسئله هسته‌ای ایران است.

◀ «رسول منتجب‌نیا» در نشست خبری حزب جمهوری‌خواه ایران اسلامی در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه رویکرد تشکل متبوع وی در انتخابات مجلس، ورود مستقل به انتخابات است یا قائل به ائتلاف با سایر احزاب اصلاح طلب هستند، اظهار داشت: ما قطعاً بنایمان بر تک‌روی نیست؛ اما ائتلاف شرط و شروطی هم دارد و یکی از مهم‌ترین شروطش تعامل و پذیرش نظر همه طرفین ائتلاف است.

◀ یک منبع مطلع در وزارت نفت با اشاره به مرحله اول دادگاه مربوط به اختلافات گازی با ترکمنستان، گفت: در طول دو سالی که از شکایت ایران از ترکمنستان به دلیل قطع گاز در زمستان سال ۹۵ می‌گذرد، ایران مدارک معتبر و مستدلی را تحویل داد که نشان می‌دهد این کشور اجازه قطع گاز را نداشته است؛ بنابراین این کشور باید بابت این کار به ایران غرامت پرداخت کند.

◀ «بهزاد محمدی» معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی گفت: با اجرا و بهره‌برداری از هفت طرح پروپیلنی در صنعت پتروشیمی، ۳ میلیون تن به ظرفیت تولید این محصول در کشور افزوده می‌شود. وی تأکید کرد: هم‌اکنون بیش از ۹۰۰ هزار تن پروپیلن در دو پالایشگاه و ۶ مجتمع پتروشیمی تولید می‌شود که تمام آن در داخل کشور به مصرف می‌رسد. ◀ در صورت تصویب طرح «راه‌اندازی و استفاده از پیام‌رسان مالی و انعقاد پیمان‌های پولی دو و چندجانبه در تجارت خارجی» در مجلس شورای اسلامی، ایران هم مشابه برخی کشورهای دیگر، از جمله چین و روسیه به دنبال ایجاد و استفاده از پیام‌رسان‌های مالی موازی سوئیفت خواهد رفت.